

теріалів, за якими не ухвалено рішення про початок кримінального провадження (у динаміці); 2) питома вага розпочатих кримінальних проваджень серед усіх виявлених прокурорами правопорушень певного виду або типу (у динаміці); 3) питома вага припинених в ході розслідування і в суді кримінальних проваджень серед усіх порушень за матеріалами прокурорської діяльності, підстави припинення (у динаміці).

6. Статистичний аналіз необхідно доповнювати вибірковими дослідженнями – узагальненням практики процесуального керівництва та розслідування кримінальних проваджень через призму достатності підстав для кримінального переслідування, розслідування або судового розгляду, причин допущених помилок, доцільності розслідування незначних подій, або, навпаки, тих, що мають особливе значення з урахуванням стану законності та ін.

7. Необхідно зосередити основну увагу в ході прокурорської діяльності у сфері протидії організованій злочинності та корупції на виявленні суспільно резонансних злочинів, що посягають на громадську та економічну безпеку, пов'язаних з корупцією та заподіянням майнової шкоди державним, комунальним підприємствам, установам.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

Статистичні дані рівня корупції у МВС за 2012 рік // Офіційний сайт Міністерства внутрішніх справ України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mvs.gov.ua/mvs/control/main/uk/publish/article/852312>

Фіалка Михайло Ігорович,

кандидат юридичних наук

(Харківський національний університет внутрішніх справ)

СЛУЖБОВЕ ПІДРОБЛЕННЯ ЯК РІЗНОВИД КОРУПЦІЙНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ: СУЧАСНИЙ КРИМІНОЛОГІЧНИЙ СТАН ТА ХАРАКТЕРИСТИКА

Корупція є однією з основних перешкод для формування та розвитку України, як правової, соціальної та демократичної держави. Усвідомлюючи суспільну небезпечність цього явища для українського суспільства Верховна Рада України 07.04.2011 р. прийняла Закон України «Про засади запобігання і протидії корупції» (далі – Закон) [1]. Положення ст. 1 даного Закону визначають зміст таких понять як «корупційне правопорушення» та «корупція». Так, під корупційним правопорушенням розуміють умисне діяння, що

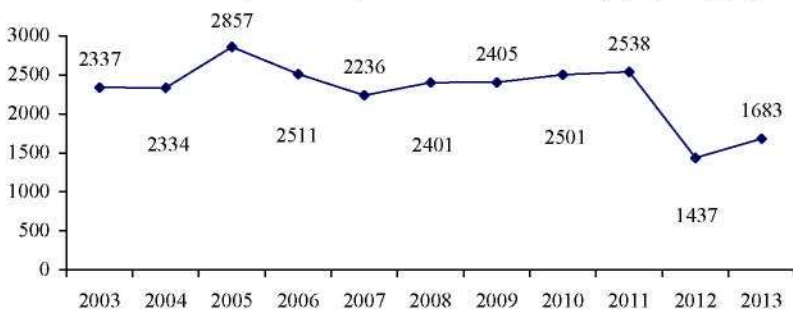
містить ознаки корупції, вчинене особою, за яке встановлено кримінальну, адміністративну, цивільно-правову та дисциплінарну відповідальність.

Іншими словами, в кримінальному законодавстві містяться норми, що передбачають відповідальність за умисні діяння, які містять ознаки корупції.

При цьому, під корупцією розуміють використання особою, наданих їй службових повноважень та пов'язаних із цим можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття обіцянки (пропозиції) такої вигоди для себе чи інших осіб або відшкодування обіцянки (пропозиції) чи надання неправомірної вигоди особі, або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень та пов'язаних із цим можливостей.

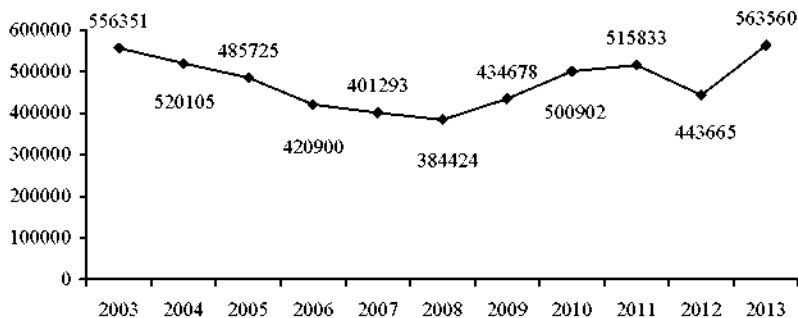
До такої категорії злочинів, в першу чергу відноситься прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою (ст. 368 КК України).

Проаналізувавши абсолютний рівень суспільно небезпечних діянь, що пов'язані з прийняттям пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою, можливо наголосити наступне – за останнє десятиліття демонструє динаміку зниження. Так, за інформацією Департаменту інформаційно-аналітичного забезпечення МВС України, в 2003 році було зареєстровано 2337 злочинів, а в 2013 році – 1683 злочини (Графік 1) [2].

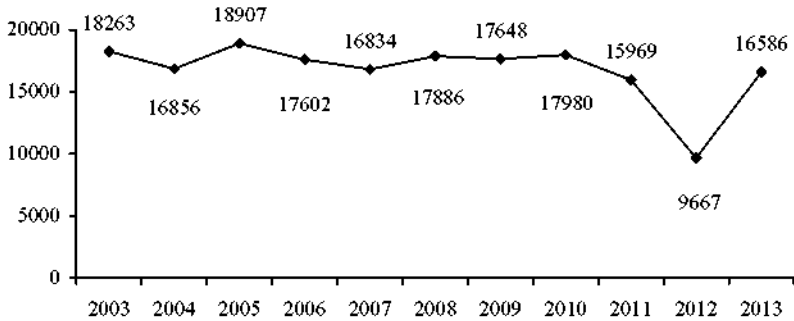
Графік 1. Абсолютна кількість зареєстрованих прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою (ст. 368 КК України) та їх динаміка в період з 2003 року по 2013 рік

При цьому, темп зниження в 2013 році в порівнянні з 2003 роком складає майже 28%. І це, необхідно відмітити, на тлі того, що абсолютний рівень злочинності в Україні за цей період, хоча і не суттєво, але збільшився. Так, в 2003 році було зареєстровано 556351 злочинів, а в 2013 році – 563560 злочинів. Що, в свою чергу, склало темп зростання абсолютної кількості зареєстрованих злочинів в Україні за цей період 1,3 %. Зрозуміло, коливання абсолютної кількості злочинів були набагато суттєвішими, так найбільший показник за цей період було зареєстровано, як ми вже наголошували, в 2013 році (563560 злочинів), а найменший в 2008 році (384424 злочинів), але все це на загальний рівень злочинності в Україні суттєво не вплинуло. Узагальнену інформацію про абсолютну кількість зареєстрованих злочинів в Україні та їх динаміку в період з 2003 року по 2013 рік відображено нами на Графіку 2.

Графік 2. Абсолютна кількість зареєстрованих злочинів в Україні та їх динаміка в період з 2003 року по 2013 рік

В той же час, абсолютний рівень зареєстрованих злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг в Україні, в період з 2003 року по 2013 рік демонструє динаміку зниження на 9,2%. Узагальнену інформацію можливо спостерігати на Графіку 3.

Графік 3. Абсолютна кількість зареєстрованих злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг в Україні та їх динаміка в період з 2003 року по 2013 рік

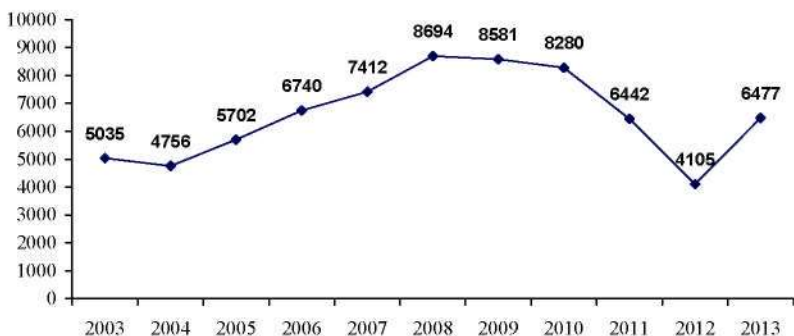
В свій час, досліджуючи проблему кримінально-правової охорони документообігу в Україні [3], ми наголошували на тому, що прийняття пропозицій, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою (на той час отримання хабара) спрямовано на реалізацію подальших протиправних дій, які, дуже часто, кваліфікуються як самостійні злочини. Одним з найбільш поширених злочинів, що спрямований на досягнення злочинної мети корупційних правопорушень, є службове підроблення.

Так, наприклад, Подільським районним судом м. Києва була розглянута справа відносно ОСОБИ_6 по обвинуваченню: у вчиненні злочинів, передбачених ч. 2 ст. 15, ч. 3 ст. 368 КК України (в редакції закону, яка діяла до змін, внесених згідно із Законом від 07.04.11) та ч. 2 ст. 366 КК України (в редакції закону, яка діяла станом на 27.05.11). В вирокі суду було зазначено, що ОСОБА_6 працюючи на посаді старшого державного виконавця підрозділу примусового виконання рішень відділу державної виконавчої служби Головного управління юстиції у Київській області, вчинив злочин, передбачений ч. 2 ст. 15, ч. 3 ст. 368 КК України (замах на отримання хабара – в редакції 2001 року). З метою отримати неправомірну вигоду та досягнути злочинного наміру ОСОБА_6 внесла завідомо неправдиві відомості до офіційного документу – постанови, зазначивши в ній, що боржником виконавчий збір сплачено у повному обсязі. Тим самим, вчинив кримінальне правопорушення, а саме – службове підроблення (ст. 366 КК України) [4].

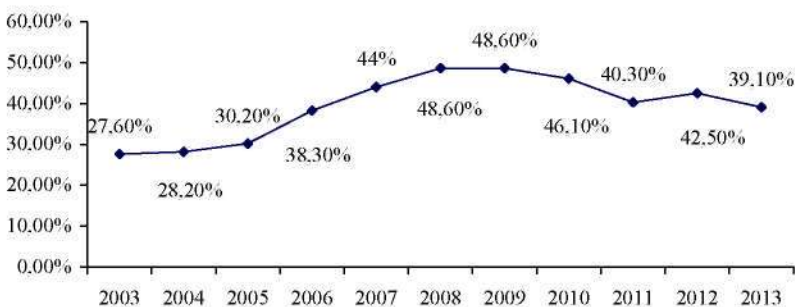
Як показує статистика зареєстрованих злочинів в Україні кількість суспільно небезпечних діянь пов'язаних зі службовим підробленням (ст. 366 КК України) постійно збільшується. Так, наприклад, в 2003

році було зареєстровано 5035 злочинів, а в 2013 році – 6477 злочинів. Узагальнення інформація про абсолютну кількість даної категорії злочинів та динаміку їх змін викладено нами на Графіку 4.

При цьому, необхідно наголосити на тому, що питома вага службового підроблення в структурі злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг, як найбільш корупційних злочинів (кримінальних правопорушень), починаючи з 2003 року постійно збільшується. Так, в 2003 році частка службового підроблення в цій категорії злочинів складала 27,6%, а в 2013 році – 39,1%. Крім того, за цей період були роки коли цей показник досягав 48,6% (2008-2009 рр.) (Графік 5).

Графік 4. Абсолютна кількість зареєстрованих службових підроблень (ст. 366 КК України) та їх динаміка в період з 2003 року по 2013 рік

Графік 5. Питома вага зареєстрованих службових підроблень (ст. 366 КК України) в структурі злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг та їх динаміка в період з 2003 року по 2013 рік

Підводячи підсумок викладеному вище, необхідно наголосити на наступному: серед загальної кількості корупційних кримінальних правопорушень службове підроблення займає окреме місце. За останнє десятиліття питома вага даного діяння в структурі злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг, збільшилась майже на 11,5%.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Про засади запобігання і протидії корупції: закон України від 7 квітня 2011 року № 3206-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3206-17>. – Редакція від 01.01.2014.
2. Про надання інформації: стосовно злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг за 2003-2013 роки // Лист Департаменту інформаційно-аналітичного забезпечення МВС України від 21 лютого 2014 року №16/2-41
3. Фіалка Михайло Ігорович. Кримінально-правова охорона документообігу : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08 / Фіалка Михайло Ігорович. – Харків, 2010. – 229 с. – Бібліогр. : с. 206-229.
4. Матеріали архівної кримінальної справи № 1-796/11 : єдиний державний реєстр судових рішень [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/30663341>

Христич Інна Олександрівна,

кандидат економічних наук, доцент

(Науково-дослідний інститут вивчення проблем злочинності імені академіка В.В. Сташиса Національної академії правових наук України)

КОРУПЦІЯ – ОДИН ІЗ ФАКТОРІВ ІСНУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ У СФЕРІ ЕКОНОМІКИ

Необхідно підкреслити, що реформування економічних і соціально-політичних відносин в Україні увесь час спиралося на колишню ідеологію. При цьому від СРСР нам залишився значний тіньовий сектор та достатньо високий рівень корупції. На сьогодні, як вважає більшість вчених та практиків-юристів, корумповані структури повністю контролюють такі основні народногосподарські галузі, як енергетика, металургія та зовнішньо економічні закупівлі, що і складає основу злочинності у сфері економіки країни.

Як відомо не існує чіткого визначення поняття злочинності у сфері економіки, тому підтримаю точку зору Головкина Б.М. [1]